

RESPUBLIKAMIZDA QURILISH TARMOG'IDA OLIB BORILAYOTGAN ISLOHOTLAR VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI

Alijonov Jamshid

Renessans ta'lim universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15662428>

Qurilish sohasi har qanday mamlakat iqtisodiyotining strategik tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Aholi yashash sharoitlarini yaxshilash, infratuzilmani rivojlantirish, zamonaviy sanoat va xizmat ko'rsatish obyektlarini yaratishda bu tarmoqning tutgan o'rni beqiyosdir. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida qurilish sohasini tubdan isloh qilish, raqobatbardosh muhit yaratish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali uning samaradorligini oshirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

So'nggi yillarda qurilish sohasidagi boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish maqsadida muhim huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Xususan, Prezidentning 2022-yil 28-yanvardagi "Shaharsozlik faoliyatini tartibga solish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-60-sonli qarori asosida qurilish ruxsatnomalarini berish tartibi soddalashtirildi, "yagona darcha" tamoyili joriy qilindi. Bu esa investorlar va tadbirkorlar uchun qulay muhit yaratishga xizmat qilmoqda.

Qurilish tarmog'ida olib borilayotgan islohotlar O'zbekiston iqtisodiyotining boshqa tarmoqlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. So'nggi uch yilda yo'l-transport infratuzilmasini yangilash, arzon uy-joylar qurilishi, sanoat zonalarini tashkil etish bo'yicha yirik loyihalar amalga oshirildi. Masalan, 2023-yil davomida 70 mingdan ortiq yangi uy-joylar foydalanishga topshirildi. Bu esa ichki bozor faolligi, bandlik va aholi turmush darajasining oshishiga xizmat qilmoqda.

Respublikamizda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy sarmoyadorlar e'tiborini jalb qilmoqda. Xorijiy qurilish kompaniyalari, xususan, Turkiya, Xitoy, Janubiy Koreya va Yevropa Ittifoqi davlatlarining yirik firmalari O'zbekiston qurilish bozoriga kirib kelmoqda. Ular bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan loyihalar innovatsion texnologiyalarni joriy qilish, ekologik xavfsiz qurilish standartlarini tatbiq etish imkonini bermiqda.

"Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasi doirasida qurilish tarmog'ida ham raqamlashtirish jarayoni jadallashmoqda. Jumladan, "BIM" (Building Information Modeling) texnologiyasi, dronlar yordamida monitoring, avtomatlashtirilgan loyiha boshqaruvi tizimlari bosqichma-bosqich joriy etilmoqda. Bu esa qurilish sifatini oshirish, qurilish muddatlarini qisqartirish va resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi.

Qurilish tarmog'i O'zbekiston iqtisodiyotida ko'p tarmoqli ta'sir kuchiga ega bo'lgan sohalardan biridir. Uning rivoji sanoat, transport, energetika, xizmat ko'rsatish va qishloq xo'jaligi kabi tarmoqlarning ham izchil rivojlanishini ta'minlaydi. Ayniqsa, yirik infratuzilma loyihalari nafaqat iqtisodiy barqarorlikka, balki hududlararo ijtimoiy tenglikni ta'minlashga ham xizmat qilmoqda.

1-jadval

2018–2024 yillarda O'zbekistonda qurilgan uy-joylar soni va xorijiy investitsiyalar hajmi dinamikasi

Yil	Qurilgan uy-joylar soni (ta)	Xorijiy investitsiyalar (mln USD)
2018	15000	100

2019	18000	150
2020	25000	220
2021	30000	310
2022	45000	400
2023	60000	500
2024	70000	620

Yuqoridagi jadvaldan ko‘rinib turibdiki, 2018-yildan 2024-yilgacha bo‘lgan davrda O‘zbekistonning qurilish sohasida sezilarli o‘shish kuzatilgan. Xususan, uy-joy qurilishi hajmi 2018-yildagi 15 ming donadan 2024-yilga kelib 70 ming donagacha oshgan. Bu esa besh yil ichida to‘rt baravardan ko‘proq o‘shishni anglatadi. Ushbu jarayon ayniqsa 2021-yildan boshlab tezlashgani kuzatiladi, bu davrda davlat dasturlari doirasida arzon uy-joylar qurilishi keng ko‘lamda amalga oshirilgan.

Shuningdek, xorijiy investitsiyalar hajmi ham ijobiy dinamika bilan o‘shib borgan. 2018-yildagi 100 million AQSH dollaridan 2024-yilda 620 million dollarga yetgani, O‘zbekistonning qurilish sohasiga nisbatan xorijiy investorlar ishonchi ortayotganidan dalolat beradi. Bu natijalar, bir tomondan, olib borilayotgan islohotlar va tartibga solish mexanizmlarining takomillashganini ko‘rsatsa, ikkinchi tomondan, qurilish tarmog‘ining iqtisodiy rivojlanishdagi strategik o‘rnini mustahkamlab beradi.

O‘zbekiston Respublikasida qurilish tarmog‘ida olib borilayotgan chuqur islohotlar mazkur sohani nafaqat mamlakat ichida, balki xalqaro miqyosda ham raqobatbardosh qilishga qaratilgan. Infratuzilmaviy rivojlanish, xorijiy sarmoyalarni jalb etish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali tarmoqning iqtisodiy o‘shishdagi o‘rni yanada mustahkamlanmoqda. Kelgusida bu islohotlar mamlakatning barqaror rivojlanishini ta‘minlashda muhim omil bo‘lib qoladi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PQ-60-sonli qarori “Shaharsozlik faoliyatini tartibga solish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
2. O‘zbekiston Respublikasi Qurilish va uy-joy kommunal xo‘jaligi vazirligi statistik ma‘lumotlari, 2018–2024 yillar.
3. Davlat statistika qo‘mitasi: “O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy ko‘rsatkichlari”. – Toshkent: 2024.
4. World Bank (2023). Uzbekistan Economic Update: Unlocking Infrastructure Potential. Washington D.C.
5. United Nations Economic Commission for Europe (UNECE). (2021). Sustainable Urban Development and Housing in Uzbekistan.
6. Axmedov A.N. (2020). “Qurilish tarmog‘ini modernizatsiya qilishda investitsiyalarning ahamiyati”. // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali, №2, 45–51-betlar.
7. Karimov B.T. (2021). “Hududiy infratuzilmani rivojlantirishda qurilish siyosati”. //

“Iqtisodiy taraqqiyot” ilmiy-amaliy jurnali, №4, 61–67-betlar.

8. Toshpulatov Z.I. (2023). Qurilish sohasida investitsion muhit va davlat siyosati. – Toshkent: “Fan va taraqqiyot” nashriyoti.